แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต

GLIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF ECOTOURISM, CHONBURI PROVINCE IN CRISIS

[1]อรจิรา เปลื้องรัตน์, [2]สุณี หงษ์วิเศษ และ [3]ธนวัฒน์ พิมลจินดา

[1]Aonchira Pleaungrat, [2]Sunee hongwiset and [3]Thanawat Pimoljinda

[1]มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

[1]Burapha University, Thailand

[1]62920156@go.buu.ac.th

Received: October 15, 2024; **Revised** :November 2, 2024; **Accepted** :December 31,2024

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้แก่ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี (2) เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้อาศัยในพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต (3) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต (4) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต ผลการศึกษาพบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1 วัน/ครั้ง มากับครอบครัว ส่วนใหญ่มีค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 401-600 บาท/คน/วัน ค่าที่พัก 401-600 บาท/คน/วัน ค่ายานพาหน 401-600 บาท/คน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการป้องกันการแพร่

---

[1] นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หลักสูตรบริหารธุรกิจคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

[3] รองศาสตราจารย์ ดร.หลักสูตรบริหารธุรกิจคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในชุมชน ได้แก่ ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย (4) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต ประกอบด้วย แนวทางที่ 1 การพัฒนาคุณลักษณะขององค์กรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี แนวทางที่ 2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนด้านการติดตามประเมินผล แนวทางที่ 3 การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในพื้นที่ แนวทางที่ 4 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ และแนวทางที่ 5 การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ; จังหวัดชลบุรี; ภาวะวิกฤต

Abstract

The objectives of this study are: (1) to study the behavior and satisfaction of tourists in ecotourism Chonburi Province; (2) To study the needs for participation of local residents in the development of ecotourism in Chonburi Province in a state of crisis; (3) To study the participation of those involved in the development of ecotourism. Chonburi Province is in crisis and (4) to find ways to develop ecotourism, Chonburi Province is in crisis. The results of the study found that: (1) Most of the respondents had traveled to this place. traveling to visit this place 2 -3 times during April-June. Most traveled by private car. Spend 1 day/time traveling, mostly traveling with family. Most include food/drink costs average 401-600 baht per person per day, most have accommodation costs 401-600 baht per person per day and most have transport costs 401-600 baht per person. The majority of respondents were satisfied with the services provided to tourists at the ecotourism destinations overall at a high level. When considering each aspect, it was found that Satisfaction with housing is the first priority, followed by stakeholder participation at a high level in places and activities. The majority of respondents were least satisfied with the services provided to tourists by ecotourism destinations in terms of organizational characteristics. (2) Most of the respondents expressed their desire to participate in the overall development of ecotourism at a high level. When considering each aspect, it was found that. There is a need for participation in planning first, followed by participation in problem-finding. Participation in activities and participation in monitoring and evaluation, respectively. (3) Promoting participation and connecting

networks to prevent the spread of the COVID-1 9 virus in the community, including following the situation closely, publicizing it to tourists through social media channels, notify guidelines for disease control investigations and quarantine guidelines by making a letter (4) The results of the study of ecotourism development guidelines Chonburi Province in crisis consists of Guideline 1 : Development of characteristics of ecotourism organizations. Chonburi Province, Guideline 2: Promote participation in the community in monitoring and evaluation; Guideline 3 : Assistance to local entrepreneurs; Guideline 4 : Publicizing tourism through online channels; and Guideline 5 : Improving public utility systems.

Keywords: Development guidelines; ecotourism; Chonburi Province; crisis

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยอย่างมหาศาล ทำให้เกิดการสร้างอาชีพ และเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ทุกภูมิภาค การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง การค้าและการลงทุน (ปิยวิทย์ เอี่ยมพริ้ง, 2557) ในปี 2562 ตลาดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในประเทศไทยขยายตัวในอัตราสูงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวของไทยขยายตัวต่ำกว่าช่วงเดียวกันของ 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยตลาดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทย 5 อันดับ ได้แก่ จีน มาเลเซีย อินเดีย เกาหลี และ ลาว ตามลำดับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) โดยรายได้จากการท่องเที่ยว พบว่า ในปี 2562 มีมูลค่าเท่ากับ 0.95 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.32 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการขยายตัวที่น้อยสุดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ที่ขยายตัวร้อยละ 6.86 และร้อยละ 6.81 ในปี 2560 และ 2561 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวถึงข้างต้น สำหรับตลาดนักท่องเที่ยวสร้างรายได้สูงสุด 5 อันดับแรก ประกอบด้วย จีน รัสเซีย มาเลเซียญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศ พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีมาตรการภาครัฐ เช่น มาตรการภาครัฐกระตุ้นการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังได้มีการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local” เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบใหญ่ เมืองไทยเติบโต ซึ่งคาดว่าจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวกระจายตามจังหวัด

ท่องเที่ยวเมืองรองและชุมชนมากขึ้น และช่วยเพิ่มอัตราการเข้าพักในโรงแรมและสถานที่พักต่าง ๆ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2562)

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสธรรมชาติมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญมาจากการตื่นตัวและให้ความสนใจในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลายประเทศทั่วโลกต้องประสบกับปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งธรรมชาติในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรที่ไม่สามารถเพิ่มพูนได้ทันทีหรือเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ซึ่งนับวันจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ การนำทรัพยากรมาใช้จึงต้องคิดไตร่ตรองให้รอบคอบมากขึ้น นำไปสู่แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อผลสำเร็จสูงสุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เกิดขึ้น โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติและต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องชี้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคตะวันออก ถือเป็น “เพชรน้ำเอกแห่งบูรพาทิศ” จากรายงานของสำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี (Chonburi Provincial Statistical Office. 2015) พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2561 มีรายได้รวม 272,435.77 ล้านบาท มีจำนวนนักท่องเที่ยวกระจายตัวมากเป็นอันดับที่สามของประเทศไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ เนื่องจากมีจุดเด่นในด้านสถานที่ตั้งถือเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกที่อยู่ใกล้สนามบินสุวรรณภูมิ และมีสนามบินอู่ตะเภาไว้รองรับการเจริญเติบโตในอนาคต ด้านการท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีความหลากหลาย (สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี, 2562) นอกจากนี้จังหวัดชลบุรียังมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนชายทะเลบางละมุง หรือ “กลุ่มประมงพื้นบ้านเทศบาลตำบลบางละมุง” เป็นชุมชนประมงพื้นบ้านที่คนในชุมชนยังคงวิถีประมงพื้นบ้านมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ปัจจุบันระหว่างเดือนตุลาคม-เมษายนของทุก ๆ ปี (ช่วงฤดูวางไข่สัตว์น้ำ) ชาวบ้านจะทำการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเรียนรู้และลงมือทำให้นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่ถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงนิเวศ อันได้แก่ เกาะแสมสารและเกาะสีชัง ซึ่งเป็นพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช

ทางทะเลของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ โดยมีการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพของเกาะในทะเล (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี, 2563)

จากทิศทางการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 17 ปี นับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา กลับต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งเริ่มระบาดมาตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม 2562 ที่เริ่มจาก เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน เป็นเหตุให้รัฐบาลประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 เพื่อควบคุมการระบาดของโควิด-19 โดยมาตรการหนึ่งที่สำคัญ คือ การปิดสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว การห้ามการเดินทางระหว่างจังหวัดที่ไม่จำเป็น และการขอความร่วมมือสถาน ประกอบการให้พนักงานทำงานในที่พักอาศัย (Work from home) สถานการณ์การระบาดและมาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการเดินทางของนักท่องเที่ยวแต่ส่งผลกระทบ ให้เศรษฐกิจของประเทศให้ชะลอตัวอย่างรุนแรง ซึ่งได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิกฤติและความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทั้งความเสี่ยงของโรคระบาด ความเสี่ยงจากสภาวะเศรษฐกิจโลก และความเสี่ยงจากการเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิกฤติและความเสี่ยงที่นอกเหนือการควบคุม และที่เกิดจากปัญหาด้านการบริหารจัดการที่ยังขาดประสิทธิภาพ โดยก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยวมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละที่ บางวิกฤตการณ์ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยของประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี ในภาวะวิกฤต โดยมีการบูรณาการหลายภาคส่วน คือ ผู้อำนวยการ หรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนงานท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดชลบุรี ปลัดอำเภอ ผู้ประกอบการ และประชาชนผู้อาศัยในพื้นที่ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงทำการศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยใช้ผลการศึกษามากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา พัฒนาและอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดชลบุรี ให้สามารถผ่านพ้นภาวะวิกฤตนั้น ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้อาศัยในพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต

3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต

4. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1. ผู้ที่อาศัยในพื้นที่ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในพื้นที่ 4 แห่ง ได้แก่ ชุมชนชายทะเลบางละมุง ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลน เกาะแสมสาร และเกาะสีชัง จำนวน 17,163 คน (ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศจังหวัดชลบุรี, 2562) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่อาศัยในชุมชนในพื้นที่ 4 แห่ง จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) 2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในพื้นที่ 4 แห่ง ได้แก่ ชุมชนชายทะเลบางละมุง ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลน เกาะแสมสาร และเกาะสีชัง ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ W.G. Cochran (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2549) ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน

ผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดชลบุรี ปลัดอำเภอ และผู้ประกอบการ ในพื้นที่ 4 แห่ง ได้แก่ ชุมชนชายทะเลบางละมุง ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลน เกาะแสมสาร และเกาะสีชัง จำนวน 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้ที่อาศัยในพื้นที่ แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว จากการประเมิน ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ คะแนนดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ความเชื่อมั่นกับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 ชุด ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .843

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง โดยทำการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล คือ การพิสูจน์ว่าขอ้มูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกตองหรือไม่โดยตรวจสอบจากเวลาและสถานที่และบุคคล การตรวจสอบแหล่งเวลา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การถอดเทป และนำข้อมูลมาจัดระเบียบ ขั้นตอนที่ 2 สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งตามกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 3 อภิปรายสรุปผล โดยใช้ผลสรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาวะวิกฤตเมื่อผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลที่ได้มาเรียบแล้ว หลังจากนั้นจะนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่แห่งนี้ (ไม่รวมครั้งนี้) เดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่แห่งนี้ (ไม่รวมครั้งนี้) 2-3 ครั้ง เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1 วัน/ครั้ง ส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว ส่วนใหญ่มีค่าอาหาร/เครื่องดื่ม สำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน/วัน ส่วนใหญ่มีค่าที่พักสำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน/วัน และ 601-800 บาท/คน/วัน (ส่วนใหญ่มีค่ายานพาหนสำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุดใน

เรื่อง ไม่จำเป็นต้องให้ความรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวต้องการมาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น

1.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.714) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจต่อด้านที่พักอาศัย ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.752) เป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\overline{X}$ = 4.08, S.D.= 0.695) อยู่ในระดับมาก ด้านสถานที่และกิจกรรม ($\overline{X}$ = 4.07, S.D. = 0.691) โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุดในด้านคุณลักษณะขององค์กร ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.707) ตามลำดับ

2. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้อาศัยในพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.07, S.D.= 0.700) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\overline{X}$ = 4.11, S.D.= 0.704) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ($\overline{X}$ = 4.10, S.D.= 0.679) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ($\overline{X}$ = 4.05, S.D.= 0.681) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.734) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต

3.1 การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต ผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดชลบุรี และปลัดอำเภอ ได้แก่ (1) ติดตามข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ (2) คัดกรองผู้ที่เดินทางเข้าออกในพื้นที่ และจัดทำประวัติการเดินทาง (3) รวบรวมข้อมูลในระบบเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สถานการณ์เป็นรายสัปดาห์ (4) การปิดเกาะ (5) ใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลในการเฝ้าระวังของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในชุมชน ได้แก่ (1) ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด (2) ประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย (3) แจ้งแนวทางการสอบสวนควบคุมโรค และแนวทางการกักกัน โดยทำเป็นหนังสือ (4) ประชาสัมพันธ์สถานการณ์และแนวทางป้องกันผ่านสำนักงานสาธารณสุข (5)

ร่วมมือและส่งเสริมการป้องกันการแพร่ระบาดกับโรงพยาบาลและศูนย์อนามัยในชุมชน (6) จัดตั้งศูนย์ควบคุมสถานการณ์โควิดเป็นศูนย์หลักของอำเภอ (7) กระจายข่าวสารผ่านผู้นำชุมชน

3.2 การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต ผู้ประกอบการ ประกอบด้วย (1) ลดหย่อนหรืองดเว้นภาษีรวมถึงดอกเบี้ยจากการกู้จากธนาคาร (2) เยียวยาแรงงานด้วยการจ่ายเงินชดเชย เพื่อให้มีเงินใช้จ่ายในครอบครัว (3) ข้าวสาร อาหารแห้ง และของจำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยการทำคลิปลงช่องทางออนไลน์

4. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต

แนวทางที่ 1 การพัฒนาคุณลักษณะขององค์กรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนด้านการติดตามประเมินผล

แนวทางที่ 3 การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในพื้นที่

แนวทางที่ 4 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์

แนวทางที่ 5 การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่แห่งนี้ (ไม่รวมครั้งนี้) เดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่แห่งนี้ (ไม่รวมครั้งนี้) 2-3 ครั้ง เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1 วัน/ครั้ง ส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว ส่วนใหญ่มีค่าอาหาร/เครื่องดื่ม สำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน/วัน ส่วนใหญ่มีค่าที่พักสำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน/วัน และ 601-800 บาท/คน/วัน ส่วนใหญ่มีค่ายานพาหนสำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ย 401-600 บาท/คน ในด้านของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจต่อด้านที่พักอาศัย เป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับมาก ด้านสถานที่และกิจกรรม โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุดใน

ด้านคุณลักษณะขององค์กร ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งราตรี อึ้งเจริญ (2560) ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวามพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

2. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้อาศัยในพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ ฟรายเก้อ (2562) พบว่าการมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยั่งยืนโดยกลุ่มชุมชน โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับกลุ่มชุมชนดังนั้นการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์สวยงามควรค่าแก่การรักษา ด้วยความร่วมมือจากภาครัฐประชาชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาเพื่อความยั่งยืนต่อไป

3. การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในชุมชนได้แก่ (1) ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด (2) ประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย (3) แจ้งแนวทางการสอบสวนควบคุมโรค และแนวทางการกักกัน โดยทำเป็นหนังสือ (4) ประชาสัมพันธ์สถานการณ์และแนวทางป้องกันผ่านสำนักงานสาธารณสุข (5) ร่วมมือและส่งเสริมการป้องกันการแพร่ระบาดกับโรงพยาบาลและศูนย์อนามัยในชุมชน (6) จัดตั้งศูนย์ควบคุมสถานการณ์โควิดเป็นศูนย์หลักของอำเภอ (7) กระจายข่าวสารผ่านผู้นำชุมชน การช่วยเหลือชุมชนและผู้ประกอบการในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่มีการปิดสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ (1) ร่วมแจกและสนับสนุนอาหารและเครื่องดื่ม (2) ประสานกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนวัคซีน (3) ให้คำแนะนำในการแยกกักกันผู้ป่วย และกักกันผู้สัมผัสเสี่ยงสูง (4) สื่อสารแนวทางในการกักตัวด้วยตนเองที่บ้าน (5) ให้คำแนะนำในการลงทะเบียนรับการช่วยเหลือจากรัฐบาลให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ พัชรินทร์ เสริมการดี (2556) ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแนวนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความยั่งยืนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดม

ความคิดเพื่อการวางแผนและการดำเนินงาน ควรมีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจัดให้มีกลไกที่สำคัญของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างชุมชนบ้านทุ่งมะปรังและชุมชนบ้านโตนปาหนัน ในมุมของผู้ประกอบการพบว่า ด้านความต้องการและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านความต้องการประกอบด้วย (1) ลดหย่อนหรืองดเว้นภาษีรวมถึงดอกเบี้ยจากการกู้จากธนาคาร (2) เยียวยาแรงงานด้วยการจ่ายเงินชดเชย เพื่อให้มีเงินใช้จ่ายในครอบครัว (3) ข้าวสาร อาหารแห้ง และของจำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยการทำคลิปลงช่องทางออนไลน์ด้านแนวทางในการพัฒนา ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ (2) การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (3) การจัดทำโปรโมชั่นที่สามารถใช้ร่วมกันได้ในพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2556) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้ง ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน โดยประชาชนในพื้นที่ต้องมีค่านิยมที่รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยการมีแนวความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหาพัฒนาพื้นที่ด้วยศักยภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งการร่วมรับรู้ข้อมูลการพัฒนาของหน่วยงานราชการภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อนำมาปรับใช้และร่วมมือพัฒนาต่อยอดศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรีในภาวะวิกฤต ประกอบด้วย แนวทางที่ 1 การพัฒนาคุณลักษณะขององค์กรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี แนวทางที่ 2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนด้านการติดตามประเมินผลแนวทางที่ 3 การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในพื้นที่ แนวทางที่ 4 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ และแนวทางที่ 5 การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวลัญช์ สัจจาภิรัตน์ (2559) ผลจากการศึกษาพบว่า ชุมชนต้องพัฒนาทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ด้านการตลาดการประชาสัมพันธ์ ด้านการสรรหาบุคลากร และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานทางภาครัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ชุมชนทุ่งเพลได้รับการพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำไปดำเนินการและพัฒนาให้เป็นประโยชน์กับชุมชนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ พัชรินทร์ เสริมการดี (2556) ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่คำนึงถึงศักยภาพด้านการ

ท่องเที่ยว และความต้องการของนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรสร้างจุดเด่นของพื้นที่โดยนำธรรมชาติมาเสนอเป็นจุดขาย ปรับปรุงความสะอาดและภูมิทัศน์ให้สวยงามและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยวและชาวบ้าน (2) ด้านความพร้อมทางการท่องเที่ยวควรจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก จัดทำสื่อความหมายทางธรรมชาติและวัฒนธรรมและจัดเตรียมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นสำหรับการถ่ายทอดความรู้และเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยว และ (3) ด้านการพัฒนาการตลาดจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของทั้งสองชุมชน เน้นกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีการเรียนรู้และสร้างความเร้าใจสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน และจัดทำคู่มือ แผ่นพับ ใบปลิวและพัฒนาเว็บไซต์สำหรับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

1. การพัฒนาคุณลักษณะขององค์กรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการให้บริการ และข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบถูกต้อง สะดวกและรวดเร็ว และสร้างความร่วมมือในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากธุรกิจเอกชนและชุมชนโดยรอบบริเวณอุทยาน (2) การสร้างความเชื่อมั่นโดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและโปร่งใสเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และการสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความเชื่อมั่น

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนด้านการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีสามารถติดตามผลการดำเนินงานของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมประเมินผลกระทบที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสังเกตการณ์ การทำงานของผู้รับจ้างภายนอก (2) การทำงานบูรณาการร่วมกับระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นแบบมืออาชีพเพื่อสร้างพันธมิตรที่มั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้มีการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและยั่งยืนในช่วงโควิด-19

3. การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในพื้นที่ ประกอบด้วย (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในด้านของการลดหย่อนหรืองดเว้นภาษีรวมถึงดอกเบี้ยจากการกู้จากธนาคาร (2) การสนับสนุนทางการเงิน โดยการให้การสนับสนุนการเงินแก่ธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และสร้างโอกาสในการฟื้นตัว

4. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ ประกอบด้วย (1) ผู้ประกอบการได้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยการทำคลิปลงช่องทางออนไลน์ (2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่

เหมาะสม โดยการพัฒนานโยบายและมาตรการที่สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (3) ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ธุรกิจของตนเอง รวมไปถึงร่วมมือกันประชาสัมพันธ์ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว (4) การสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ (5) การใช้สื่อสังคม (6) การใช้เทคโนโลยี

5. การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ประกอบด้วย (1) การทำป้ายบอกทางต่าง ๆ ก็เป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ ในบางจุดของสถานที่สำคัญ (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงชุมชนเดิมให้มีสภาพดีขึ้น เพื่อคงรูปแบบชุมชนเดิมต่อไป โดยปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ทางเดินเท้า และสภาพแวดล้อมในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *รายงานสถิติการท่องเที่ยวประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2560.* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *รายงานสถิติการท่องเที่ยวประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2562.* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *COVID-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย.* กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ พัชรินทร์ เสริมการดี. (2556). *การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปรัง อำเภอควนโดน และบ้านโตนปาหนัน อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล.* วารสารสุทธิปริทัศน์, 27(83), 97-112.

ปิยวิทย์ เอี่ยมพริ้ง. (2557). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์กรณีศึกษา สามพันโบก อำเภอ โพธิ์ไทรจังหวัดอุบลราชธานี.* วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 4(2), 129-151.

รุ่งราตรี อึ้งเจริญ. (2560). *การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร.* วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(1), 133-148.

วรวลัญช์ สัจจาภิรัตน์. (2559). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาชุมชนทุ่งเพล ตำบลฉมัน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2562). *แนวโน้มอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยปี 2562.* เข้าถึงได้จาก https://www.kasikornbank.com/internationalbusiness/th/Thailand/IndustryBusiness/ Pages/201901_Thailand_TourismOutlook19.aspx.

สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี. (2562). *รายงานข้อมูลสาธารณะ. เข้าถึงได้จาก* https://www.citydata.in.th/chonburi/dashboard-public/.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี. (2563). แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรี. เข้าถึง ได้จาก http://www.chonburimots.go.th/th/#.

เสาวคนธ์ ฟรายเก้อ. (2562). *แนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา กลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.